

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему «Тема культури в українському радіопросторі: основні тенденції подання»

Виконала: студентка 4 курсу, групи 6.0610-ж
спеціальності 061 «Журналістика»
освітньої програми «Журналістика»

Ярченко А. О.

Керівник: к. філол. н., доц. *Усманова О. В.*

Рецензент: к. філол. н., доц. *Пирогова К. М.*

ЗМІСТ

Реферат.....	3
Завдання.....	4
Вступ.....	6
Розділ 1. Загальні поняття та визначення теми культури українського радіопростору.....	8
1.1 Поняття «української культури» в радіопросторі.....	8
1.2 Основні тенденції подання теми культури.....	15
Розділ 2. Супровідна записка до творчого проєкту.....	22
2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту.....	22
2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту.....	23
2.3. Формально-змістові характеристики проєкту.....	24
2.4. Особливості оформлення проєкту.....	25
2.5. Технічні і програмні засоби.....	26
2.6. Зв'язок із творчим доробком(портфоліо).....	26
Висновки.....	28
Список використаних джерел.....	31
Додаток А. Сценарії	33
Додаток Б. Список матеріалів портфоліо.....	37
Декларація академічної доброчесності.....	38
Abstract.....	39

РЕФЕРАТ

Тема кваліфікаційної роботи бакалавра: Тема культури в українському радіопросторі: основні тенденції подання.

Обсяг основного тексту: 25 сторінок.

Кількість використаних джерел – 15.

Мета роботи – полягає у створенні сценаріїв радіопредач, які демонструють тему культури.

Для досягнення мети дослідження ми виконали такі **завдання:**

- 1) окреслити ключові аспекти, які відображають поняття «українська культура»;
- 2) виділити тематичні напрями радіопростору України;
- 3) визначити функції радіоповідомлень;
- 4) дослідити формати подачі культурної теми у радіопередачах;
- 5) створити сценарії радіосюжетів із використанням різних прийомів на тему культури.

Об'єкт дослідження – два сценарії радіопрограм з теми культури.

Предмет дослідження – особливості подачі теми культури в радійному просторі.

Формально-змістові характеристики проєкту. Творчий проєкт є циклом інформаційних сюжетів для радіо новин із використанням різних прийомів і обговорень. Реалізований проєкт демонструє залежність використання засобів радіостанцій для тематики й проблематики радіо сюжетів, а також від задуму автора матеріалів.

Ключові слова: тема культури; радіостанції, подача матеріалів, сценарій.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет журналістики
Кафедра журналістики
Рівень вищої освіти бакалаврський
Спеціальність 061 Журналістика
Освітня програма Журналістика

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
Чернявська Л.В.

«17» травня 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА СТУДЕНТЦІ
Ярченко Анні Олександрівні

1. Тема роботи (проекту) – «Тема культури в українському радіопросторі: основні тенденції подання» («Cultural Topics in the Ukrainian Radio Space: the Main Trends of Presentation»), керівник роботи (проекту) Усманова Олена Вікторівна, к. ф. н., доцент, затверджені наказом ЗНУ від «08» грудня 2023 року № 2086-с.
2. Строк подання студентом роботи – 31 травня 2024 року.
3. Вихідні дані до роботи – праці таких українських і закордонних дослідників: О. Гармотій, О. Гоян, М. Дорош, В. Лизанчук та ін.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): окреслити ключові аспекти, які відображають поняття «українська культура»; виділити основні напрями радіопростору України; визначити функції радіоповідомлень; дослідити формати подачі культурної теми у радіопередачах; створити сценарії радіосюжетів із використанням різних прийомів на тему культури.

5. Консультанти розділів роботи (проекту):

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Дата, підписи	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Усманова О.В. доцент	15.12.2023	
Перший розділ	Усманова О.В. доцент	11.01.2024	
Другий розділ	Усманова О.В. доцент	17.02.2024	
Висновки	Усманова О.В. доцент	10.04.2024	

6. Дата видачі завдання 10.12.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Скласти та узгодити з науковим керівником графік виконання роботи, визначити мету дослідження, об'єкт, предмет дослідження.	10.12.2023	Виконано
2	Підібрати та проаналізувати наукову літературу з проблеми дослідження. Написати теоретичну частину.	11.01.2024	Виконано
3	Доробити творчий проєкт, скласти його опис та обґрунтування.	17.04.2024	Виконано
4	Сформулювати висновки кваліфікаційної роботи, оформити список літератури	20.04.2024	Виконано
5	Оформити роботу відповідно до вимог	25.04.2024	Виконано
6	Пройти процедуру попереднього захисту	08.05.2024	Виконано
7	Пройти процедуру нормоконтролю та рецензування	09.05.2024	Виконано
8	Перевірити роботу у програмі Unichек	10.05.2024	Виконано
9	Виправити зауваження і подати роботу на кафедру	31.05.2024	Виконано невчасно

Студент _____ А.О. ЯрченкоКерівник роботи _____ О.В. Усманова**Нормоконтроль пройдено**Нормоконтролер _____ М.В. Чабаненко

ВСТУП

Актуальність роботи. Висвітлення теми культури органічно пов'язане з культурно-історичним процесом – і цей зв'язок тісніший, аніж може видатися на перший погляд. Сьогодні, коли медіаконтент переповнений політичними й економічними новинами, царина культури залишається важливою територією суспільної консолідації, інтелектуальним простором для розвитку особистості.

Культурологічна журналістика покликана інформувати про культурно-мистецьке життя і формувати світогляд та духовну культуру аудиторії, прищеплювати розуміння культурних процесів, що відбуваються у суспільстві. Однак ефективність цього сегменту журналістики недостатня. Сьогодні культурна проблематика, на жаль, залишається без належної уваги українських ЗМІ.

Нестача звертання до питань культури відчувається у радіосюжетах. У новинних випусках їхня кількість є мінімальною, цілісних і якісних програм, які б стосувалися винятково культурної сфери, теж небагато. В українському медіапросторі спостерігається така ситуація: матеріали на тему культури не мають стільки переглядів, як ті, у яких ідеться про політику чи надзвичайні події.

Тема культури розглядається як важливий елемент сучасного радіопростору. Це визначає актуальність нашої кваліфікаційної роботи. Дослідити основні тенденції представлення культурної інформації на радіо.

Мета роботи – полягає у створенні сценаріїв радіопредач, які демонструють тему культури.

Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити такі *завдання*:

- окреслити ключові аспекти, які відображають поняття «українська культура»;
- виділити тематичні напрями радіопростору України;
- визначити функції радіоповідомлень;
- дослідити формати подачі культурної теми у радіопередачах;

- створити сценарії радіосюжетів із використанням різних прийомів на тему культури.

Об'єктом дослідження є два сценарії радіопрограм з теми культури.

Предмет дослідження: особливості подачі теми культури в радійному просторі.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається з реферату, вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури. Обсяг основної роботи – 25 сторінок. Список використаної літератури включає 15 найменувань (викладених на 2 сторінках).

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ТЕМИ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОГО РАДІОПРОСТОРУ

1.1. Поняття «української культури» в радіопросторі

Тема культури в радіожурналістиці в період незалежності України відіграє важливу роль у формуванні національної ідентичності та просуванні культурних цінностей. Вона охоплює різноманітні аспекти культурного життя, включаючи літературу, мистецтво, музику, театр, кіно та інші сфери. Ольга Гарматій виділяє основні етапи розвитку культурної тематики на радіо в незалежній Україні [3]:

1990-ті роки:

- Перехідний період. Після здобуття незалежності, українське радіо почало змінювати свій формат, переходячи від радянської моделі до нових форм журналістики. З'явилися перші спроби створення програм, які висвітлювали б національну культуру та історію.

- Нові програми. З'явилися нові радіопрограми, присвячені українській музиці, літературі та мистецтву. Вони сприяли відродженню та популяризації української культури.

2000-ті роки:

- Розширення контенту. В цей період культурна журналістика на радіо почала активно розвиватися, з'явилося більше спеціалізованих програм, які охоплювали різні аспекти культурного життя. Радіо «Культура», як частина Національної радіокомпанії України, стало важливим джерелом культурної інформації.

- Інтеграція з іншими медіа. Радіо активно співпрацювало з іншими засобами масової інформації, такими як телебачення та преса, що дозволило охопити ширшу аудиторію та сприяти розвитку культурної журналістики [7].

2010-ті роки:

- Цифровізація. Впровадження цифрових технологій дозволило розширити можливості радіо, створюючи подкасти та онлайн-трансляції. Це дало можливість слухачам отримувати доступ до культурного контенту в зручний для них час.

- Суспільне мовлення. У 2017 році було створено Суспільне мовлення України, яке включало радіо «Культура». Це сприяло підвищенню якості контенту та посиленню акценту на культурній тематиці.

2020-ті роки:

- Сучасні виклики та інновації. В умовах пандемії COVID-19 радіо адаптувалося до нових умов, зосередившись на створенні контенту, який можна споживати дистанційно. Збільшилася кількість онлайн-заходів, інтерв'ю та програм, присвячених культурі.

- Військовий вплив. Російсько-українська війна вплинула на всі аспекти життя, включаючи культурну журналістику. Радіо стало платформою для підтримки національної культури та духу, висвітлення культурних ініціатив, які спрямовані на підтримку Збройних сил України та волонтерських організацій [2].

Отже, тематика культури на радіо в період незалежності України зазнала значних змін та розвитку. Вона адаптувалася до нових викликів і технологій, ставши важливим інструментом для збереження та популяризації всього українського. Сьогодні вона продовжує відігравати ключову роль у культурному житті країни, підтримуючи національну ідентичність та сприяючи всебічному розвитку суспільства.

Поняття «української культури» в радіопросторі є багатограним і охоплює різні аспекти життя українського суспільства. Радіо як медіа-ресурс відіграє важливу роль у популяризації та збереженні української культури, сприяючи її розвитку та поширенню [7].

Дослідник М. Дорош подає кілька ключових аспектів, які відображають це поняття:

- Музика та пісні. Українська музика є невід'ємною частиною культурного ландшафту, представленого в радіоефірі. Радіостанції транслюють різноманітні музичні жанри – від народних пісень до сучасної поп- та рок-музики. Народні пісні зберігають автентичність та традиції, тоді як сучасні виконавці часто використовують етнічні мотиви, поєднуючи їх з сучасними музичними стилями.

- Література та поезія. Радіопередачі, присвячені українській літературі та поезії, популяризують твори українських письменників і поетів, як класичних, так і сучасних. Часто можна почути читання віршів, уривків з прози або інтерв'ю з авторами.

- Мова. Українська мова є важливим елементом національної ідентичності, і її використання в радіопросторі сприяє її збереженню та розвитку. Радіостанції, що ведуть мовлення українською мовою, сприяють підвищенню рівня мовної культури серед населення.

- Культурні новини та події. Радіо активно інформує слухачів про культурні події в Україні та за її межами – виставки, концерти, театральні постановки, фестивалі. Це допомагає залучати аудиторію до участі в культурному житті країни.

- Історія та традиції. Програми, присвячені історії України, її культурним традиціям і звичаям, сприяють формуванню національної свідомості та вихованню патріотизму. Розповіді про історичні події, видатних постатей та культурні здобутки допомагають слухачам краще розуміти свою спадщину.

- Освіта та просвіта. Радіо також відіграє освітню роль, пропонуючи програми, що сприяють культурному та інтелектуальному розвитку. Це можуть бути лекції, дискусії на культурологічні теми, огляди наукових досліджень тощо.

- Суспільні дискусії. Радіопростір часто слугує платформою для суспільних дискусій на культурні теми. Обговорюються актуальні питання

культурної політики, збереження культурної спадщини, підтримки митців та культурних ініціатив.

- Вплив цифрових технологій. Сучасне радіо активно використовує цифрові технології для розширення аудиторії. Онлайн-радіо, подкасти та соціальні мережі дозволяють розповсюджувати українську культуру не тільки в межах країни, а й за її кордонами [7].

Отже, українська культура в радіопросторі є динамічною та різноманітною, охоплюючи як традиційні, так і сучасні елементи. Радіо сприяє збереженню культурної спадщини, її розвитку та популяризації серед широкої аудиторії.

Радіопростір України – це сукупність усіх радіостанцій, які ведуть мовлення на території країни. Український радіопростір охоплює як державні, так і комерційні радіостанції, які транслюють різноманітний контент: новини, музику, розважальні програми, освітні та культурні передачі [6].

Основні напрями радіопростору України є:

- державні радіостанції: українське радіо (Національна суспільна телерадіокомпанія України, НСТУ). Воно складається з трьох каналів: «Українське радіо», радіо «Промінь» та радіо «Культура». Ці канали надають новини, культурні програми, музичні передачі та іншу суспільно важливу інформацію.

- комерційні радіостанції: «Хіт FM», «Люкс FM», «Radio Roks», «Kiss FM», «NRJ Україна». Ці радіостанції зосереджені на трансляції музичних хітів, розважальних програм та новин.

- регіональні радіостанції: кожен регіон України має свої радіостанції, які надають локальні новини, обговорюють місцеві події та культуру.

- інтернет-радіо: з розвитком інтернету з'явилося багато онлайн-радіостанцій, які можна слухати через веб-сайти або мобільні додатки.

- мовлення на різних мовах: окрім української, радіостанції можуть транслювати програми на російській, англійській та інших мовах для задоволення потреб різноманітної аудиторії.

- ліцензування: усі радіостанції повинні отримати ліцензію на мовлення від Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення [5].

О. Гоян до сучасних тенденцій та викликів культурної журналістики на радіо відносить:

- розширення медіаплатформ полягає в тому, що завдяки розвитку технологій та інтернету, тема культури на радіо використовує не лише традиційний ефір, але й різноманітні цифрові платформи. Журналісти можуть створювати подкасти, стрімити програми в режимі реального часу, публікувати аудіоматеріали на соціальних медіа та інше.

- розвиток мультимедійних форматів сприяє висвітленню культурної теми на радіо, де все частіше поєднується аудіо з іншими медіаформатами, такими як фотографії, відео, ілюстрації. Це дозволяє створювати більш насичені та виразні матеріали, які залучають слухачів та роблять контент більш доступним.

- залучення аудиторії включає в себе активний діалог зі слухачам під час обговорення культурної теми, так би мовити навіть співпраця. Журналісти створюють можливості для взаємодії, такі як відкриті лінії, електронні листування, соціальні медіа, де слухачі можуть ділитися своїми думками, питаннями та пропозиціями. Це дозволяє більше враховувати інтереси та потреби аудиторії та створювати більш змістовні та цікаві програми.

- розширення тематичного спектру полягає в тому, що осучаснена тема культури на радіо охоплює більш широкий спектр тем і напрямків, що відображає різноманітність культурного життя.

- цифровізація, полягає у переході до цифрових стандартів мовлення, що дозволяє покращити якість звуку і розширити кількість доступних каналів.

- конкуренція – це збільшення кількості комерційних радіостанцій, що створює боротьбу за аудиторію та рекламні бюджети.

- регуляція контенту – це дотримання законодавства про мову мовлення та зміст програм [4].

Радіопростір України є динамічним та різноманітним, забезпечуючи громадянам доступ до інформації, розваг та культурних програм.

Радіожурналістика значно впливає на культуру, виконуючи роль потужного засобу масової інформації. На думку О. Задорожного [9] її вплив можна розглядати через кілька ключових аспектів:

Інформаційна функція. Радіо залишається важливим джерелом новин і інформації. Через радіопередачі слухачі отримують новини про події в країні та світі, що допомагає формувати їхні уявлення про навколишній світ. Це сприяє розвитку критичного мислення та розуміння складних соціальних і політичних процесів.

Формування суспільної думки. Радіожурналісти часто є експертами або мають доступ до експертних думок, що дозволяє їм формувати і спрямовувати суспільну думку. Дискусії та інтерв'ю на актуальні теми можуть впливати на громадську думку та поведінку.

Збереження і популяризація культури. Радіо відіграє важливу роль у збереженні культурної спадщини. Мовні програми, музичні передачі та інші культурні ініціативи допомагають зберігати і популяризувати національні традиції, музику, літературу та мову.

Вплив на мову. Радіожурналістика сприяє стандартизації та розвитку мови. Радіопередачі часто задають мовні стандарти, які використовуються слухачами у повсякденному житті. Це особливо важливо для мов, які можуть бути під загрозою зникнення.

Інтерактивність і участь слухачів. Сучасне радіо пропонує можливості для інтерактивності, що дозволяє слухачам брати участь у програмах через телефонні дзвінки, повідомлення та соціальні мережі. Це сприяє активній участі громадян у суспільному житті та обговоренні важливих питань [15].

Розвага та відпочинок. Радіо також є важливим засобом розваги. Музичні та розважальні програми допомагають слухачам відпочити, зняти стрес і насолоджуватися культурними продуктами [1].

Загалом, радіожурналістика виконує важливу роль у формуванні культурного середовища, підтримуючи інформаційну обізнаність, культурну ідентичність та взаєморозуміння серед різних груп населення.

В. Лизанчук [11] активно досліджує питання культури мови в медіапросторі, зокрема на радіо. Його праці часто присвячені аналізу мовних норм, стилістики та етичних стандартів мовлення. В. Лизанчук наголошує на важливості високої мовної культури для журналістів, що працюють на радіо. Висока культура мови на радіо сприяє формуванню мовної культури слухачів, збереженню і розвитку національної мови та культури в цілому. Він також звертає увагу на те, що мовні засоби масової інформації, особливо радіо, мають потужний вплив на громадську думку та свідомість, тому важливо дотримуватися мовних стандартів і уникати поширення суржику та інших мовних помилок.

Основні аспекти, на які дослідник звертає увагу у своїх дослідженнях: мовні норми та стандарти за яких дотримуються правил граматики, орфографії та пунктуації, що забезпечує зрозумілість та точність інформації; стилістика мовлення, під час якої використовуються відповідні стилістичні прийоми, що робить мовлення виразним, емоційно забарвленим та впливовим; етичні норми, що передбачають уважне ставлення до етики мовлення, уникнення образливих виразів та некоректних висловлювань; роль ведучого на радіо, який має бути зразком правильної мови, що сприяє підвищенню загальної мовної культури слухачів [11].

В. Лизанчук [11] підкреслює, що саме через радіо, яке є доступним засобом масової інформації, можна ефективно впливати на мовну культуру населення. Висока культура мови на радіо є не лише ознакою професіоналізму, але й важливим елементом національної ідентичності та культурного розвитку суспільства.

Отже нами проаналізовано основні етапи розвитку культурної тематики на радіо в незалежній Україні, окреслено ключові аспекти, які відображають поняття «української культури» в радіопросторі. У ході дослідження виділено

основні напрями радіопростору України, а саме державні радіостанції, комерційні радіостанції, регіональні радіостанції, інтернет радіо, мовлення на різних мовах та ліцензування. Ми визначили основні тенденції та виклики культурної журналістики на радіо.

1.2. Основні тенденції подання теми культури

Як зауважує О. Гарматій висвітлення теми культури органічно пов'язане з культурно-історичним процесом – і цей зв'язок тісніший, аніж може видатися на перший погляд. Сьогодні, коли медіаконтент переповнений політичними й економічними новинами, царина культури залишається важливою територією суспільної консолідації, інтелектуальним простором для розвитку особистості. Культурологічна журналістика покликана інформувати про культурно-мистецьке життя і формувати світогляд та духовну культуру аудиторії, прищеплювати розуміння культурних процесів, що відбуваються у суспільстві. Однак ефективність цього сегменту журналістики недостатня. Сьогодні культурна проблематика, на жаль, залишається без належної уваги українських ЗМІ. Нестача звертання до питань культури відчувається у радіосюжетах. У новинних випусках їхня кількість є мінімальною, цілісних і якісних програм, які б стосувалися винятково культурної сфери, теж небагато. В українському медіапросторі спостерігається така ситуація: матеріали на тему культури не мають стільки переглядів, як ті, у яких ідеться про політику чи надзвичайні події [3].

Подача культурної тематики на радіо може бути реалізована у різноманітних форматах, що дозволяє залучати різні аудиторії та відповідати на їхні інтереси. М. Дорош виділяє кілька основних форматів:

1) Інтерв'ю передбачає запрошення відомих культурних діячів, художників, письменників, музикантів та інших представників культури для бесіди в студії або по телефону.

Переваги: безпосередній контакт з цікавими особистостями, можливість глибше розкрити тему.

Наприклад: інтерв'ю з письменником, який презентує нову книгу.

2) Радіошоу у вигляді тематичних передач, присвячених певним аспектам культури - музиці, літературі, театру, кіно, мистецтву.

Переваги: можливість створення регулярного контенту, залучення постійної аудиторії.

Наприклад: щотижневє шоу, де обговорюються нові альбоми та концерти.

3) Радіопостановки у вигляді аудіодраматизації літературних творів або оригінальні радіоп'єси.

Переваги: висока залученість слухачів, можливість створення атмосфери.

Наприклад: радіопостановка класичних творів, таких як «Ромео і Джульєтта».

4) Культурні новини – це огляди подій у сфері культури, анонси виставок, концертів, фестивалів.

Переваги: інформативність, актуальність.

Наприклад: щоденні або щотижневі випуски новин, присвячені культурним подіям.

5) Музичні програми, які представлені передачами, що знайомлять слухачів з музичними новинками, жанрами, композиторами та виконавцями.

Переваги: популярність музики як тематики, можливість інтерактивності через заявки слухачів.

Наприклад: програма, присвячена джазу, з коментарями ведучого та музичними фрагментами.

6) Освітні програми – це передачі, спрямовані на освітні цілі – лекції, семінари, дискусії на культурні теми.

Переваги: підвищення культурного рівня аудиторії, можливість залучення експертів.

Наприклад: радіолекції з історії мистецтва або літератури.

7) Дискусійні клуби, де проходить обговорення актуальних культурних тем із запрошеними експертами та слухачами.

Переваги: живі обговорення, можливість інтерактивності.

Наприклад: клуб кінокритиків, де обговорюються нові фільми.

8) Подкасти у вигляді записаних передач, доступних для прослуховування у будь-який час.

Переваги: зручність для слухачів, можливість глибокого занурення у тему.

Наприклад: серія подкастів про історію музичних жанрів.

9) Літературні читання у форматі відтворення уривків з книг, віршів, драматичних творів.

Переваги: залучення аудиторії, зацікавленість у літературі.

Наприклад: програма, де ведучий читає вірші сучасних поетів.

10) Спеціальні проекти у вигляді унікальних передач, присвячених значущим культурним подіям, ювілеям, річницям.

Переваги: унікальність, можливість залучення широкої аудиторії.

Наприклад: спеціальний проект до річниці народження відомого композитора [8].

Кожен з цих форматів може бути адаптований для конкретної аудиторії та цілей радіостанції, забезпечуючи різноманіття культурного контенту і підвищення інтересу слухачів до культурних тем.

I. Михайлин пропонує такі підходи до подачі теми культури на радіо:

1. Освітній підхід полягає в наданні інформації в освітньому форматі, пояснення складних тем доступною мовою, проведення міні-лекцій.

2. Розважальний підхід включає в себе використання гумору, цікавих історій та анекдотів для залучення слухачів.

3. Інтерактивність – це залучення аудиторії через питання, опитування, конкурси, участь слухачів у передачах.

4. Аналіз та критика – це глибокий аналіз культурних явищ, критичні огляди та дискусії.

5. Місцевий контекст полягає у фокусі на місцеві події та митців, щоб залучити аудиторію до культурного життя свого регіону [13].

Під час висвітлення культурної тематики на радіо використовуються такі сучасні технології як: подкасти, які поширюються через інтернет для зручного прослуховування у будь-який час; соціальні мережі для просування передач через соціальні платформи, спілкування з аудиторією, проведення прямих ефірів; відео-радіо, які використовуються для радіопередач, що дозволяє демонструвати візуальні матеріали, пов'язані з культурою[15].

На думку Т. Кузнецової прикладами тем на радіо є:

1. Історія мистецтва – це здебільшого передачі про видатних художників, їхні роботи та вплив на культуру.
2. Сучасна музика включає огляди нових музичних альбомів, інтерв'ю з музикантами.
3. Театр і кіно – це рецензії на нові постановки та фільми, інтерв'ю з режисерами та акторами.
4. Література – це огляди нових книжок, інтерв'ю з письменниками, читання уривків з книг.
5. Народна культура включає в себе передачі про традиції, фольклор, народну музику та танці [10].

Для привернення теми культури в радіопросторі дослідниця Є. Сокурєнко пропонує використовувати такі аудіовізуальні матеріали, як: звукові вставки (фрагменти музичних творів, аудіокниг, театральних постановок); історичні записи(архівні записи відомих виступів, інтерв'ю, подій); візуалізація(створення супровідних відеоматеріалів для подкастів або онлайн-трансляцій).

Подача культурної тематики на радіо вимагає креативного підходу, високої якості контенту та залучення аудиторії через різноманітні формати і технології. Це дозволяє не тільки інформувати, але й надихати слухачів, розширювати їхні горизонти та залучати до культурного життя [15].

В Україні багато радіостанцій пропонують різноманітні культурні програми, які висвітлюють літературу, мистецтво, музику, театр та інші аспекти культурного життя. Проаналізувавши сучасний радіопростір ми виявили такі програми на культурну тематику:

«UA: Радіо Культура»: 1) Книжковий клуб – обговорення новинок літератури, інтерв'ю з авторами. 2) Культура – щоденні програми про літературу, музику, театр і мистецтво. 3) Мистецькі діалоги – бесіди з митцями, обговорення актуальних питань культури. 4) Літературні читання – читання творів українських та зарубіжних авторів. 5) Музична рапсодія – програма про класичну музику. 6) Ранкова кава – огляд літературних новинок, інтерв'ю з письменниками та обговорення книг.

«Українське Радіо»: 1) Культура в деталях – обговорення культурних подій, інтерв'ю з діячами культури та огляди новинок у світі мистецтва. 2) Літературні читання – звучання творів українських письменників у виконанні відомих акторів. 3) Театральні зустрічі – інтерв'ю з акторами, режисерами та огляд театральних постановок.

«Громадське радіо»: 1) Громадська хвиля – включає культурні блоки з інтерв'ю та рецензіями. 2) Культура в часи війни – програма про вплив війни на культурне життя України. 3) Книжковий контекст – обговорення нових книг та літературних подій.

«Радіо NV»: 1) Перший контакт – інтерв'ю з діячами культури та науки. 2) Діалоги – обговорення культурних та соціальних тем з відомими гостями. 3) Територія – програма про сучасну українську культуру та її представників. 4) Година з мистецтвом – програма присвячена огляду мистецьких подій, виставок та інтерв'ю з митцями. 5) Літературні новинки – обговорення нових книг, інтерв'ю з авторами та літературні рецензії.

«Країна ФМ»: 1) Музичний простір – огляд української музики, інтерв'ю з виконавцями. 2) Літературні мандри – обговорення літературних новинок та класики. 3) Кіномарафон – рецензії на нові фільми, інтерв'ю з режисерами та акторами.

«Радіо Свобода»(українська служба): 1) Культ – програма про культуру, літературу, мистецтво і кіно. 2) Ми з України – розповіді про культурні ініціативи та проекти з різних регіонів України. 3) Книжковий марафон – огляди книг, інтерв'ю з письменниками та літературні новини.

«Радіо Аристократи»: 1) Культурна мозаїка – огляд сучасної культури, інтерв'ю з представниками творчих професій та новини зі світу мистецтва. 2) Музичні вечори – програма про різні музичні жанри, історію музики та інтерв'ю з музикантами.

Ці програми допомагають слухачам бути в курсі найважливіших культурних подій в Україні та світі, знайомлять з новими творами мистецтва та літератури, а також надають можливість почути думки відомих діячів культури.

Радіоведучий – це людина, яка координує програмування та контролює ефір на конкретній радіостанції. Людина, яка працює на радіостанції і веде програми, зазвичай веде розмовні передачі, анонси та інші радіовиступи. Він або вона відповідає за створення атмосфери в ефірі, подачу інформації та взаємодію з аудиторією, як правило, слухачі впізнають професійних радіоведучих за голосом. Їх люблять тисячі шанувальників одночасно, але мало хто знає своїх радіогероїв в обличчя. Безперечно, основа успішного радіоведучого – це приємний тембр голосу та чітка дикція. Однак часто важливими є почуття гумору, акторські здібності, доброзичливість і позитивне ставлення до життя [12].

Проаналізувавши українські культурологічні радіопрограми виділимо декілька відомих ведучих:

Василь Шандро – ведучий на «Українському радіо»(Національна суспільна телерадіокомпанія України). Він відомий своєю програмою «Культура», де обговорюються актуальні питання мистецтва, літератури та музики.

Ірина Славінська – також ведуча на «Українському радіо». Вона веде програму «Книжковий арсенал», яка присвячена літературним новинкам, інтерв'ю з письменниками та оглядам книжок.

Вікторія Польченко – ведуча на радіо «Промінь», що входить до складу Українського радіо. Її програма «Театр» знайомить слухачів з новинками театрального життя України.

Олена Гусейнова – ведуча програми «Літературна студія» на радіо «Культура»(частина Українського радіо). Програма зосереджується на інтерв'ю з письменниками та обговорення літературних творів.

Богдан Буткевич – ведучий на радіо «Вільна хвиля». Він веде програми, які стосуються української музики, кіно та інших аспектів культури.

Ці ведучі відомі своєю роботою у сфері культурного обміну та популяризації української культури через радіоефір.

Отже основними форматами подання культурної тематики є: інтерв'ю, радіошоу, радіопостановки, культурні новини, музичні програми, освітні програми, дискусійні клуби, подкасти, літературні читання, спеціальні проекти. Для привернення теми культури в радіопросторі використовуються такі аудіовізуальні матеріали, як: звукові вставки; історичні записи; візуалізація. У ході дослідження ми виявили радіостанції та радіоведучих, які пропонують різноманітні культурні програми, які висвітлюють літературу, мистецтво, музику, театр та інші аспекти культурного життя.

РОЗДІЛ 2

СУПРОВІДНА ЗАПИСКА ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту

Творчим проєктом до моєї кваліфікаційної роботи є дві авторських програми із циклу подкастів «Культурна кома» на радіо на платформі SoundCloud. Це журналістські матеріали на культурну тематику міста Запоріжжя, у яких ми висвітлюємо не лише про культуру, а й про історію культури, історичні факти будівель міста – загалом все, що дотичне до культури ми обговорюємо у подкастах.

Цей проєкт спрямований на підвищення культурного рівня слухачів, популяризацію мистецтва, літератури, музики та історичних цінностей, розвиток розмаїття культурної спадщини. Культурне розмаїття та розвиток міст є центральним аспектом, який необхідно відображати. Програми можуть включати огляд культурних подій, розповіді про історію Запоріжжя, цікаві місця, архітектуру, побут жителів міста, культурні цінності. Такий формат дозволяє слухачам дізнаватися про культурні події та отримувати інформацію про талановитих людей краю, особливості культурного розвитку, шляхи вирішення побутових проблем, цікаві проєкти.

Цикл подкастів «Культурна кома» вбирають в себе теми як культурного, так і історичного характеру, тобто тематика подкастів має широкий спектор ідей, у яких висвітлюється культура та історія нашого народу, прославляється дух та незламність міста, які включають в себе огляд культурних подій, розповіді про історію країни, визначні події та цікаві факти. Такий формат дозволяє читачам дізнаватися більше про культурні події, отримувати інформацію про талановитих людей, історичних осіб, про особливості культурного розвитку та загалом бути обізнаними культурою та історичною спадщиною свого міста.

У своєму проєкті ми відобразили важливість культури та її вплив на розвиток міста. Тому що культура сприяє формуванню ідентичності, підтримує

толерантність і розуміння між різними групами населення суспільства, а також підтримує взаємодію між цими та іншими спільнотами. Метою проєкту є підвищення обізнаності слухачів про культурні цінності, творчі здібності та історію Запоріжжя, втілення потенціалу в життя, а також сприяння подальшому розвитку молоді та вдосконалення існуючих традицій. Це дозволяє слухачам більше дізнатися про місто, його культурну спадщину, традиції та інноваційні проєкти. Він також має на меті відобразити різноманіття культурного життя Запоріжжя, включаючи різні мистецькі жанри, такі як музика, література, театр, кіно, архітектура та мистецтво.

Наша радіопрограма – це гарна можливість для обміну думками між гостями, слухачем та ведучим. Саме такий вид поширення інформації формує ідентичність та стимулює громадський інтерес до культури нашого міста. Такий формат може зацікавити і молоде покоління, адже саме вони мають пам'ятати та підкреслювати незалежність нашого міста, його особливу культуру.

2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування

Матеріали, які я створила, розраховані на місцеву аудиторію людей віком від 15 до 50+ років, які ведуть активно соціальні мережі і хочуть більше дізнатися про культуру міста, історію, архітектуру, мистецтво.

Матеріали мають культурний, мистецький та історичний контекст, охоплюють такі групи взаємодії: 1) люди, які цікавляться різними аспектами культури; 2) мешканці Запоріжжя та Запорізької області, які цікавляться історичними будівлями та особливими фактами про них; 3) молодь, яка цікавиться сучасними культурними тенденціями; 4) люди, які цікавляться темою театру або безпосередньо пов'язані з темою театру; 5) краєзнавці та історики, які володіють цікавою інформацією про місто; 6) співпраця з театрами, музеями та іншими культурними установами.

Просуванням буде слугувати реклама (запрошення відомих осіб міста, блогерів, істориків, краєзнавців).

2.3. Формально-змістові характеристики проєкту

Я, як ведуча буду мовити в ефірі виключно українською мовою з метою залучення слухачів та популяризацію культури міста Запоріжжя. Кожен подкаст за часом буде тривати не більше 10 хвилин. Саме така тривалість дозволить слухачам зберегти увагу та цікаво засвоїти інформацію.

Тематика подкастів з циклу «Культурна кома» присвячені різноманітним аспектам культури міста: музика, театр, архітектура, кіномистецтво, історія.

Формат наших подкастів має як монологічний формат так і спілкування з запрошеними гостями. У монологічному форматі ведуча розповідає про теми, які пов'язані з кіномистецтвом, театром, включаючи аналіз, рецензії, розповіді та враження. Прикладом такого формату подкасту є матеріал із циклу «Культурна кома», де ведуча розповідає про виставу, яка буквально на всіх афішах міста Запоріжжя – «Наша Наталка-Полтавка або що ви кажете про любов» за п'єсою Івана Котляревського «Наталка-Полтавка». У ньому радіоведуча розповідає про свої враження від цієї вистави. На початку ведуча вітається зі слухачами, зацікавлює сьогодишньою темою подкасту аби ще більше прикути увагу слухачів. Далі коротко розповідає про саму п'єсу та головну героїню Наталку підводячи слухачів до огляду самої вистави. Радіоведуча подкасту коротко, але лаконічно розповіла про те, з чого розпочалася вистава, скільки було головних героїв, їх акторську гру та загалом атмосферу вистави. Також розповіла про актора, який з перших хвилин захопив своєю акторською грою.

Другий подкаст із циклу «Культурна кома», який я створила має формат інтерв'ю. У цьому подкасті ми з краєзнавцем Романом Акбашем спілкувалися про історію готелю «Театральний» від давніх часів і до сьогодення, про те, як змінювався готель, які зірки у ньому зупинялися та загалом про цікаві факти, які раніше не було опубліковано ні в одному інформаційному джерелі. У цьому подкасті я намагалася не тільки познайомити слухачів з історією, а й розпитати Романа Акбаша про цікаві факти, якими він з радістю поділився. Подкаст має

музичне оформлення, звукові ефекти – це важливо для того, аби створити атмосферу радіопроеграми та утримувати увагу слухача.

Цикл матеріалів «Культурна кома» складаються з двох матеріалів:

1) театр: огляд вистави «Наша Наталка-Полтавка або що ви кажете про любов» за п'єсою Івана Котляревського «Наталка-Полтавка»;

2) архітектура: чута та не чута історія про готель «Театральний».

Підготовка та змістове наповнення матеріалів. Для першого подкасту була обрана наступна методика підготовки: моніторинг цікавих вистав у місті Запоріжжя, замовлення білету на виставу, ознайомитись з інформацією про наповнення акторського колективу, читання рецензій, коротко перечитати саму п'єсу, для того аби відновити в пам'яті сюжет, перегляд фільмів, читання вже існуючих рецензій цієї вистави та власне відвідати виставу.

Другий подкаст передбачав таку методику підготовки: моніторинг цікавих архітектурних будівель нашого міста, завданням було обрати таку історичну будівлю про яку мало інформації, затвердити обрану будівлю, знайти та познайомитися з краєзнавцями нашого міста, запросити гостя на подкаст, підготувати запитання для інтерв'ю, важливо було, щоб це інформація була унікальна, де про неї майже нічого немає, запис подкасту. Не менш важливим у підготовці до виходу подкасту є монтаж. Після запису проводиться монтаж запису, де вже додається музика та звукові ефекти. Кінцевий етап – власне публікація на платформах або сервісах, що спеціалізуються на подкастах.

2.4. Особливості оформлення проєкту

Кожен з подкастів супроводжується музикою, яка використовується як вступ до програми та кінець. Між сегментами подкасту звукові ефекти. Так як тематика рубрик різна то і музика до них відповідно також. Наприклад, до першого подкасту про виставу, я обрала музику, яка була на багатьох виставах присвячених саме п'єсі «Наталка-Полтавка», до другого подкасту, який стосується готелю «Театральний» я обрала звуки аплодисментів у театрі, адже,

як на мене, це зробить подкаст більш «живим» та продемонструє приклад із реального життя.

Ці елементи звукового дизайну використовуються для створення атмосфери в подкасті, висвітлюючи тему та роблячи слухача більш повним до усвідомлення змісту.

Використання цих звукових елементів є тематично доречним, не впливає на розуміння мовлення, забезпечує баланс естетики та функціональності. У майбутньому планую створити сайт, де слухачі зможуть залишати свої коментарі, відповідати на запитання, брати участь у різних конкурсах.

2.5. Технічні і програмні засоби

Для створення та реалізації журналістських матеріалів мною були використані програми на ПК та застосунки в телефоні. Для запису голосу гостя за необхідності використовувала диктофон на телефоні, для редагування звуку користувалася додатком у телефоні Inshot та Audacity, на комп'ютері Audacity, Adobe Audition тощо. Вони дозволяють обрізати, змінювати гучність, додавати ефекти та міксувати звукові доріжки. Переважно працювала та монтувала звук у телефоні, адже, як на мене, це значно швидше та зручніше. Для пошуку інформації використовувала та вивчала інформацію з відкритих джерел, спілкувалася з істориками та краєзнавцями нашого міста та професіоналами, які дотичні до теми культури. Наразі створено лише сценарії до подкастів, але у подальшому планую записати повноцінні матеріали та опублікувати на одній з популярних платформ SoundCloud.

2.6. Зв'язок із творчим доробком (портфоліо)

Під час навчання на факультеті журналістики я проходила практики у таких ЗМІ: навчальна лабораторія інтернет-радіо «Університет», Муніципальна телевізійна мережа (телеканал «МТМ»), молодіжний портал «Пороги». За весь час проходження практик я створила всього лише чотири матеріали. Така досить невелика кількість матеріалів це не результат мого навчання, результат

мого навчання це здобуті навички, які я закріпила під час навчання в університеті та під час проходження виробничих практик. Саме з цими багажем знань у подальшому я зможу створювати журналістські матеріали.

ВИСНОВКИ

Поняття «української культури» в радіопросторі є багатограним і охоплює різні аспекти життя українського суспільства. Радіо як медіа-ресурс відіграє важливу роль у популяризації та збереженні української культури, сприяючи її розвитку та по ширенню.

Ключові аспекти, які відображають поняття «українська культура» – це музика та пісні, література та поезія, мова, культурні новини та події, історія та традиції, освіта та просвіта, суспільні дискусії, вплив цифрових технологій.

Основними напрямками радіопростору України є: державні радіостанції, комерційні радіостанції, регіональні радіостанції, інтернет-радіо, мовлення на різних мовах, ліцензування.

Радіожурналістика виконує важливу роль у формуванні культурного середовища, підтримуючи інформаційну обізнаність, культурну ідентичність та взаєморозуміння серед різних груп населення. В. Лизанчук підкреслює, що саме через радіо, яке є доступним засобом масової інформації, можна ефективно впливати на мовну культуру населення. Висока культура мови на радіо є не лише ознакою професіоналізму, але й важливим елементом національної ідентичності та культурного розвитку суспільства.

Подача культурної тематики на радіо може бути реалізована у різноманітних форматах, що дозволяє залучати різні аудиторії та відповідати на їхні інтереси. Основні: інтерв'ю, радіошоу, радіопостановки, культурні новини, музичні програми, освітні програми, дискусійні клуби, подкасти, літературні читання, спеціальні проекти. Підходами до подачі теми культури на радіо є освітній, розважальний, інтерактивність, аналіз та критика, місцевий контент.

Дослідивши український радіопростір виділимо такі радіостанції з культурними програмами, як «UA: Радіо Культура», «Громадське радіо», «Радіо NV», «Країна ФМ», «Радіо Свобода», «Радіо Аристократи». Відомими ведучими культурних радіопередач є Василь Шандро, Ірина Славінська, Вікторія Польченко, Олена Гусейнова, Богдан Буткевич.

Творчий проєкт складається з двох авторських програм із циклу подкастів «Культурна кома» на радіо на платформі SoundCloud. Це журналістські матеріали на культурну тематику міста Запоріжжя, у яких ми висвітлюємо не лише про культуру, а й про історію культури, історичні факти будівель міста – загалом все, що дотичне до культури ми обговорюємо у подкастах. Цей проєкт спрямований на підвищення культурного рівня слухачів, популяризацію мистецтва, літератури, музики та історичних цінностей, розвиток розмаїття культурної спадщини.

У першому подкасті є матеріал із циклу «Культурна кома», де ведуча розповідає про виставу, яка буквально на всіх афішах міста Запоріжжя – «Наша Наталка-Полтавка або що ви кажете про любов» за п'єсою Івана Котляревського «Наталка-Полтавка». У ньому радіоведуча розповідає про свої враження від цієї вистави. На початку ведуча вітається зі слухачами, зацікавлює сьогоденішньою темою подкасту аби ще більше прикути увагу слухачів.

Другий подкаст із циклу «Культурна кома», який я створила має формат інтерв'ю. У цьому подкасті ми з краєзнавцем Романом Акбашем спілкувалися про історію готелю «Театральний» від давніх часів і до сьогодення, про те, як змінювався готель, які зірки у ньому зупинялися та загалом про цікаві факти, які раніше не було опубліковано ні в одному інформаційному джерелі. У цьому подкасті я намагалася не тільки познайомити слухачів з історією, а й розпитати Романа Акбаша про цікаві факти, якими він з радістю поділився.

Для першого подкасту була обрана наступна методика підготовки: моніторинг цікавих вистав у місті Запоріжжя, замовлення білету на виставу, ознайомитись з інформацією про наповнення акторського колективу, читання рецензій, перечитати сам твір, для того аби відновити в пам'яті сюжет, перегляд фільмів, читання вже існуючих рецензій цієї вистави та власне відвідати виставу.

Другий подкаст передбачав таку методику підготовки: моніторинг цікавих архітектурних будівель нашого міста, завданням було обрати таку історичну будівлю про яку мало інформації, затвердити обрану будівлю, знайти

та познайомитися з краєзнавцями нашого міста, запросити гостя на подкаст, підготувати запитання для інтерв'ю, важливо було, щоб це інформація була унікальна, де про неї майже нічого немає, запис подкасту.

Для пошуку інформації використовувала та вивчала матеріали з відкритих джерел, спілкувалася з істориками та краєзнавцями нашого міста та професіоналами, які дотичні до теми культури. Наразі створено лише сценарії до подкастів, але в подальшому планую записати повноцінні матеріали та опублікувати на платформі SoundCloud.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безугла Р. Масова та популярна культура: до проблеми співвідношення понять. *Культура і сучасність*. 2010. № 2. С. 48-56.
2. Владимиров В. Місія журналістики: у порядку постановки питання. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2001. Т.2. С. 91-98.
3. Гарматій О. Тема культури в українських ЗМІ: основні тенденції подання. URL: <http://surl.li/ignpd> (дата звернення: 20.04.2024).
4. Гоян О. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту. Київ : Веселка, 2004. 245 с.
5. Гоян В., Гоян О. Українське суспільне і комерційне радіомовлення : перші підсумки співіснування. *Теле- та радіожурналістика*. 2018. №17. С. 13-21.
6. Дві проблеми та дві позитивні тенденції української журналістики. URL: <http://surl.li/ignps> (дата звернення: 10.03.2024).
7. Джагі М. Лекція 1. Що таке культурна журналістика? URL: <http://surl.li/ignql> (дата звернення 10.03.2024).
8. Дорош М. Культурна журналістика: як вбудуватися у формат. URL: <http://surl.li/ignrf> (дата звернення 20.04.2024).
9. Задорожній О.В. Радіомовлення незаконне. *Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / Редкол. : Л. В. Губерський та ін. Київ : Знання України, 2004. Т.2. 812с.*
10. Кузнецова Т. Транслявання національної культури сучасними ЗМІ: основні тенденції та перспективи. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vdpu/Soc_komun/2008_1/12.html (дата звернення 10.03.2024).
11. Лизанчук В. Основи радіожурналістики. Київ : Центр учбової літератури, 2006. 629 с.
12. Медіа пазл шоу. Культура і журналістика. URL: <https://gurt.org.ua/news/recent/17798/> (дата звернення 10.03.2024).

13. Михайлин І. Основи журналістики. Київ : Центр учбової літератури, 1984. 496 с.

14. Мокрушина Д. Культура у ЗМІ, ЗМІ в культурі (деякі міркування про дезорієнтацію у культурному українському просторі). URL: <http://surl.li/ignsg> (дата звернення 09.03.2024).

15. Сокурєнко Є. Як писати про культуру: поради від Катерини Ботанової. URL: <http://surl.li/ignsu> (дата звернення 03.03.2024).

ДОДАТОК А СЦЕНАРІЇ

Сценарій подкасту із циклу “Культурна кома”

00:00 - 00:05 музика (if everything was good)

Усіх вітаю на нашому подкасті із циклу «Культурна кома», з вами ведуча, Анна Ярченко.

Сьогодні ми поговоримо з вами про нашумівшу музичну комедію, яка нещодавно відбувалася у нашому місті у Запорізькому театрі молоді.

Напевно, вже більшість здогадалися, що це вистава «Наша Наталка-Полтавка або що ви кажете про любов» за п'єсою Івана Котляревського «Наталка-Полтавка». Знайома історія та й вічна, мабуть. Вічне запитання - що переможе: гроші чи любов? Користь і змова чи щире кохання?

Звісно, ви чули історію про гарну дівчину Наталку. «Наша Наталка...» – це відома всім історія у ритмі сучасного життя. Та головні теми класичного твору все ж незмінні: любов, гроші, щастя, мораль. Як і в Котляревського, вірна Наталка чекає на любого Петруся, який поїхав на заробітки та не надсилає жодної звісточки. Може, забув?.. А тут ще й мати зі своїми докорами: навколо стільки поважних женихів – «зажиточних, чесних, розумних»! І от саме коли Наталка дає згоду вийти за старого Тетерваковського, з'являється Петро. Ну а найцікавіше – тільки починається.

Цю п'єсу Іван Котляревський написав у 1819 році. Вона давно стала класикою української драматургії. Не порахувати, скільки разів ставили її на різних сценах, де вона мала шалений успіх, але з часом, ніби мохом, обросла різними стереотипами, тому режисер Геннадій Широченко узявся оновити стару історію, надати їй сучасного звучання, ввести в неї нинішні ритми та поняття і проявити те, що пішло, скажімо так, у тінь, стерлося одним словом. У спектаклі грають молоді, талановиті й завзяті актори, які точно не дадуть вам нудьгувати, бо саме з істинним українським гумором вони точно розіграють вічну історію кохання.

Тривалість самої вистави – 1 година 50 хвилин. Чесно кажучи коли я побачила афішу з цим спектаклем я віднеслася скептично, адже вже навіть не перерахувати скільки разів перегравався цей спектакль з року в рік, але не довго думаючи я все ж таки придбала квитки і впевнено можу сказати, що я ні разу про це не пошкодувала. Актори підібрані дуже вдало, гра кожного з них по своєму унікальна. Найбільше мене зачарувала гра актора Юрія Драненка у ролі Миколи, далекого родича Терпелихи. З перших хвилин він буквально вразив всіх глядачів своєю харизмою. Отже, я сподіваюсь, що я вас хоча б трохи зацікавила розповідь про цей спектакль, про акторську гру і загалом атмосферу, тому я щиро раджу вам піти на цю комедію аби гарно провести час та і просто відволіктися від щоденної рутини. До речі, вистава буде проходити ще до 31 травня, тому не прогавте час, то обов'язково встигніть придбати білети, ви точно не пошкодуєте, адже, особисто для мене, акторський склад спектаклю не має жодної слабкої ланки.

На цій культурній ноті, ми з вами прощаємося до наступного подкасту, дякую за прослуховування, за те, що провели час разом зі мною! Бажаю всім мирного неба та скорішої нам перемоги. Слава Україні!

Сценарій подкасту із циклу “Культурна кома”

00:00 - 00:05 мелодія (if everything was good)

00:05 - 00:33 підводка (привітання, тема подкасту та знайомство з експертом)

Вітаю! Настав час послухати подкаст із циклу “Культурна кома”, з вами незмінна ведуча Ганна Ярченко. Сьогодні поговоримо про чуту та не чуту історію одного з пам'ятних місць у Запоріжжі, а саме готель “ТЕАТРАЛЬНИЙ”, що розташований на проспекті Соборному по вулиці Троїцькій. Також сьогодні дізнаємося про цікаві факти цієї будівлі від краєзнавця та історика Романа Акбаша, обов'язково дочекайтеся!

00:33 - 00:37 звук аплодисментів в театрі

00:37 - 02:25 історія готелю від 1912 (коротко та лаконічно)

Будівля готелю була зведена у 1912 році — це майже 109 років тому. Вдосконалена споруда була зведена за проектом архітектора Штейнфайера та призначалася для розміщення в ньому готелю та ресторану. Театр малих форм, який на той момент знаходився поряд, також був перебудований. Під час війни приміщення театру, як і готелю, було майже повністю зруйнованим та вимагала серйозної реконструкції.

У 1943 році під час визволення Запоріжжя будівля сильно постраждала, але вже через 13 років після реконструкції будівля отримала сучасний вигляд, але в подальшому незначні реконструкції все ж таки були, але про це згодом.

Під час ремонтно-будівельних робіт споруду готелю та театру вдосконалили. Нова сцена тепер вже музично-драматичного театру була відкрита 30 січня 1953 року. Місцезнаходження готелю біля театру вирішило наперед назву реконструйованого готелю, власне тому готель і отримав свою теперішню назву. Офіційно ж готель відкрив свої двері для відвідувачів у 1956 році. (До речі цікавий факт, що до сторічного ювілею у 2011 році готель було реконструйовано на тризірковий готель бізнес-класу).

Автор проекту та власне архітектор Штенфайєр, про якого вже згадували, вирішив, що будівля буде збудована у стилі класицизму, деякі елементи, наприклад, як арка головного входу нагадує ще такий стиль як ампір, що досить гармонічно поєднуються.

02:25 - 02:35 перше питання для Романа Акбаша:

Як довго будувалася споруда і чи від самого початку це і мав би бути готель чи все ж таки ця споруда мала би слугувала для інших потреб?

02:35 - 03:33 відповідь Романа Акбаша

Це післявоєнна будова, тобто це декілька років. Треба сказати, що і до війни і ще навіть до революції у місті вже була споруда готелю і до революції споруда теж була готелем, але споруда була зруйнована судячи зі всього її замінували німці при відступі Запоріжжя ось вона була зруйнована і, гадаю, що деякі частини тієї ще історичної споруди були використані для спорудження ось цієї нової будівлі готелю “Театральний”.

03:33 - 03:50

Як говорив один із архітекторів Гауді : “Архітектура — це створення порядку світла”, тож, скажімо так, як створювався порядок світла у готелі “Театральний”, чому він був збудований саме у стилі класицизму, а не в якомусь іншому стилі?

03:50 - 05:13 відповідь

Знову ж таки це післявоєнні часи, такий тріумф можна сказати у радянській архітектурі неокласицизму, ретроспективізму та історизм, це звернення до класичної спадщини неокласиків, це такий стиль в архітектурі дуже часто називають сталінським ампіром, так, такий імперський стиль срср, держава — переможниці, тому в архітектурі це було яскраво виражено такою пишною, помпезною монументальною архітектурою, тому і “Театральний” так як збудований у ті часи, тому він один з прикладів такої архітектури сталінської доби, як то кажуть, от саме як у народі кажуть сталінського ампіру, тому це неокласика, це дуже видно на фасаді, так, ці болюстради, там якась «липнина», ну і така потужна, монументальна споруда, так що можна сказати це приклад радянського неокласицизму.

05:13 - 05:23 питання

Ми знаємо, що будівля готелю була багато разів реконструйована, чи збереглися якісь символічні знаки, що можуть нести певний сенс і до сьогоднішня?

05:23 - 06:37 відповідь

Символічними знаками можна назвати ось цю «ліпнину», так, ось яким оздоблений фасад, це такі там рослинні мотиви, так, рослинні нотки ось цієї «ліпнини», вони дуже поширені у архітектурі ось цих післявоєнних сталінських часів, знову ж таки в сталінському ампірі і знову ж таки вони дуже були поширені в архітектурі саме південних місць, в тому числі і українських місць. «Липнина» на фасадах була також зі змістом, тому побачивши таку рослинність, якісь там колоски, виноград, якісь квіточки на фасадах будинку, ну ви б могли здогадатись, що ви у житниці всієї країни, у південних українських місцях, до речі, були поширені ось такі рослинні мотиви оздоблені у ті часи.

06:37 - 07:13 продовження історії

«Театральний» став знаковим місцем Запоріжжя в радянський період. Він був гарним місцем для знаменитих людей та артистів, а ресторан був одним з найкращих у місті.

Ба-більше, в одному з інтерв'ю, народний артист СРСР Валерій Золотухін розповідав, що перебуваючи в місті Запоріжжя на зйомках фільму «Единственная» і проживаючи в готелі «Театральний» одного разу був зачарований звуками скрипки, які долинали з вікон одного з номерів. Саме так, в готелі «Театральний» актор зустрів свою майбутню дружину Тамару.

07:13 - 07:18 питання

Романе, а які знаменитості того часу відвідували готель «Театральний»?

07:18 - 08:18 відповідь

Точно можна сказати, що той же Валерій Золотухін та знімальна бригада фільму «Єдина», ось вони точно жили у готелі, так що мабуть бували там. Також є розповідь одного із членів знімальної групи, що також там був і Володимир Висоцький, один з акторів, який зіграв одну з ролей у фільмі «Єдина» 74-й рік, деякі там говорять, що він не був у Запоріжжі, але є спогади членів знімальної групи, де є спогади про те, як Висоцького не хотіли пускати і в ресторан «Театральний» і готель, він там щось посварився зі швейцаром, який там на вході не впізнав його так то його туди і не впускали, так, справа там вже майже до бійки дійшла.

08:18 - 08:28 питання

Розкажіть, будь ласка, про романтичну зустріч Валерія Золотухіна та його дружини Тамару?

08:28 - 09:30 відповідь

Мабуть, один із самих романтичних балконів у Запоріжжі, знаходиться на 3-ому поверсі готелю «Театральний», самий крайній, праворуч, ближче до проспекту Соборного, є там такий балкончик ще до сих пір. Він побачив там вродливу дівчину, вона там, як він розповідав, гарнесенько грала на скрипці і ось він пригадував, що по водосточній трубі забрався на балкон 3-го поверху, як він казав, добре, що ця дівчина потім виставила мене не через балкон, а вже через двері. Потім вже, Тамара, так звали цю дівчину, все ж таки нащастя таки відкликнулась на знаки уваги Валерія Золотухіна, так, і стала його дружиною.

09:30 - 09:50 історія починаючи з 90-х років

До 1990 року готель славився своєю красою та гостинністю, але вже у 2000-х роках готель став малопривабливим для туристів та гостей міста, так як площі будівлі готелю здавалися в оренду. Довгий час «ТЕАТРАЛЬНИЙ» носив статус готель економ-класу.

09:50 - 09:53 Що стало причиною занепаду готелю?**09:53 - 10:28 відповідь**

90-ті роки економіка вітчизняна була в такому занепаді, і такі гарні готелі програвали у конкуренції таким більш дешевому житлу, більш простішим готелям, і тому я думаю, що це не оминувало готель «Театральний», тобто це стало однією з причин того, що

ось в 90-ті роки він був в занепаді.

10:28 - 10:57 історія

Вже 2007 року сесією Запорізької міської ради будівля готелю було внесено до списку пам'яток архітектури місцевого значення. На сьогодні готель «Театральний» — єдиний історичний готель в Запоріжжі.

У 2010 році почалася повна реконструкція. Майстерно виконаний в стилі ампір фасад будівлі, як зразок архітектурної пам'ятки міста, був вдало збережений та відновлений, гармонійно поєднуючись з сучасним оформленням номерів, холу та ресторану.

10:57 - 11:44 синхрон Романа Акбаша

Наскільки мені відомо зараз вже оформлюється документи на те, щоб цій споруді готелю “Театральний” був включений в державний реєстр нерухомих пам'яток України, і ці документи вже відправляться, наскільки мені відомо вже в цьому році в Київ і якщо у Києві в Міністерстві культури затвердять, то вже у цьому році, ну або в наступному, буде входити до державного реєстру нерухомих пам'яток України. Вважаю, що це добре, не так багато в нас таких будівель і ось буде один з таких державних пам'ятних будівель архітектури.

У 2015 році до готелю завітала знімальна група телевізійного шоу “РЕВІЗОР” Нового каналу, які провели перевірку готелю та залишили позитивний відгук.

У лютому 2021 року готель “ТЕАТРАЛЬНИЙ”, на основі відгуків гостей, отримав престижну відзнаку у 9 балів за гостинність, що є досить непоганим результатом.

Сьогодні ви слухали подкаст із циклу “Культурна кома”, про шлях розвитку, історію та сучасність готелю “ТЕАТРАЛЬНИЙ”, який є єдиним історичним готелем у Запоріжжі. А ми ж вирушаємо на нові пошуки культурних тем у Запоріжжі. Далі буде!

ДОДАТОК Б

СПИСОК МАТЕРІАЛІВ ПОРТФОЛІО

Інтернет-матеріали:

1. Моя волонтерська діяльність під час війни (очима студентки).
URL: <http://universe.zp.ua/?p=28519>
2. Як святкують День Конституції України під час війни.
URL: <http://universe.zp.ua/?p=28543>
3. Як розвивається економіка України під час війни?
URL: <http://universe.zp.ua/?p=28539>
4. В римо-католицькому Санктуарії Бога Отця Милосердного відбулося Свято Тіла і Крові Христових. URL: <http://universe.zp.ua/?p=28523>

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача освітнього ступеня бакалавр ЗНУ**

Я, Ярченко Анна Олександрівна, студентка бакалаврату, денної форми навчання, спеціальність «Журналістика», ОПІ «Журналістика», адреса електронної пошти annayarcenko@gmail.com

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота бакалавра на тему «Тема культури в українському радіопросторі: основні тенденції подання» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ Ярченко А.О.

Дата _____ Підпис _____ Усманова О.В.

ABSTRACT

The subject of the bachelor's thesis: The topic of culture in the Ukrainian radio space: the main trends of presentation.

Volume of the main text: 26 pages.

The number of sources used is 15.

The goal of the work is to create radio broadcast scripts that demonstrate the topic of culture.

To achieve the goal of the study, we performed the following tasks:

- 1) outline the key aspects that reflect the concept of "Ukrainian culture";
- 2) highlight the thematic directions of the radio space of Ukraine;
- 3) determine the functions of radio communications;
- 4) research the formats of presenting cultural topics in radio broadcasts;
- 5) create scripts for radio stories using various techniques on the topic of culture.

The object of research is two scripts of radio programs on the topic of culture.

The subject of research is the peculiarities of the presentation of the topic of culture in radio space.

Formal and content characteristics of the project. The creative project is a cycle of informative stories for radio news using various techniques and discussions. The implemented project demonstrates the dependence of the use of radio station resources on the topics and issues of radio stories, as well as on the intention of the author of the materials.

Key words: topic of culture; radio stations, supply of materials, spare parts.